

ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Котова Аліна Андріївна

студентка 2 курсу

за спеціальністю «Управління персоналом
та економіка праці»

ХНЕУ ім. С. Кузнеця

У будь-якому суспільстві між ним і державою завжди існує взаємодія, якість і рівень якої визначається ефективністю політики в сфері державного управління. Тому для забезпечення благополуччя всього суспільства загалом і громадянина зокрема, для ефективного функціонування економіки та демократичної діяльності держави дуже важлива злагоджена робота усієї системи державного управління, як на рівні регіонів, так і на державному рівні.

Зі швидкими змінами нашої соціальної реальності, які пов'язані з активним розвитком сучасних інформаційних технологій і громадського суспільства, постає відповідна потреба в нових більш сучасних підходах всебічного та якісного оцінювання ефективності державного управління та впровадження певного набору критеріїв оцінки ефективності влади та якості послуг, які вони надають.

Зазначимо, що в останні роки питанню оцінювання та підвищення ефективності діяльності органів державного управління в Україні присвячено праці багатьох вітчизняних дослідників та науковців, зокрема праці В. Авер'янова, В. Бакуменка, В. Дзюндзюка, А. Дегтяря, О. Єгорова, Д. Карамішева, Керецмана, В. Кузьомко, М. Латиніна, Н. Мельтюхової, Д. Олійника, А. Соколова, О. Ткачова та ін. Але відсутні праці з проведення комплексного та всебічного дослідження цього питання та розроблення

результативних пропозицій, конкретних рекомендацій щодо застосування та впровадження в країні певного набору критеріїв оцінювання ефективності. Таким чином, питання щодо оцінювання ефективності державного управління є актуальними і потребують подальшого дослідження.

Мета роботи полягає в тому, щоб розглянути та проаналізувати сучасні методи і підходи до оцінювання ефективності діяльності органів державного управління.

Вчені при визначенні ефективності часто користуються показником розподільної ефективності, яка досягається у разі, якщо витрати на отримання кожного виду результату мінімізовані таким чином, що ні один вхідний ресурс не може бути замінений іншим без підвищення витрат. При практичному використанні цього показника стосовно управління фінансовими ресурсами держави виникають складності, які пов'язані як зі специфікою діяльності державних органів, так і з визначенням вхідних ресурсів і результатів діяльності державних органів [1].

Під оцінюванням ефективності діяльності державного органу управління розуміється сукупність методів, інструментів і процедур, розроблених і реалізованих для винесення судження про якість і результативність його діяльності. Якість державного управління це ефективність і результативність здійснення функцій державного управління, а саме виконання органами виконавчої влади узятих на себе зобов'язань перед суспільством [2]. Основні критерії ефективності державного управління це: ознаки, прояви управління та сторони, аналізуючи які можна охарактеризувати рівень і якість цього управління, його відповідність сучасним потребам та інтересам суспільства. Як правило, оцінюванню підлягає основна діяльність будь якого державного органу в рамках встановлених напрямів його роботи і в межах його компетенції.

Вчені зазначають, що оцінювання ефективності державного управління являє собою самостійну та складну проблему теорії державного управління. Складність цієї проблеми полягає у відсутності в державному секторі єдиного

показника результату, яким є для комерційних структур прибуток, а також те, що в прямому сенсі результат діяльності установ державного управління безпосередньо неможливо виміряти. Сьогодні серед науковців іноді навіть висловлюється думка про неможливість такої оцінки.

На теперішній час розроблено і застосовується на практиці значна кількість методів оцінювання діяльності.

Проводячи аналіз існуючих методик і аналізуючи досвід визначення критеріїв оцінювання щодо ефективності діяльності державних органів у різних країнах, можна стверджувати, що на сьогодні у світовій практиці найбільш поширеним є підхід, при якому на рівні органів державної влади використовуються інтегральні показники ефективності, що відображають основні політичні або економічні параметри його діяльності.

Про складність його застосування, у своїй роботі зазначає А. Соколов, який вказує, що побудова інтегральних показників для відповідного оцінювання ускладнюються тим, що отримані результати від реалізації функцій державного управління в більшості не завжди безпосередньо пов'язані з якістю державного управління. З розвитком ринкових стосунків і в результаті здійснення відповідних реформ, що впроваджують в життя принципи сучасного державного менеджменту, і об'єкт і суб'єкт державного управління стають більш розділеними, а саме здійснюється перехід від прямих методів впливу на суспільство до непрямих форм участі, в зв'язку з чим отримані результати стають менш прогнозовані і знаходяться в залежності від великої кількості зовнішніх чинників [3].

У вітчизняній науці оцінювання ефективності державного управління базується здебільшого на трьох визначених основних категоріях – економічності, ефективності та результативності.

Між тим, на думку Д. Олійника, для розуміння внутрішньої сутності оцінки і ефективного її застосування необхідно розрізняти оцінювання як функцію, як процес і як результат. Саме поняття оцінювання ефективності як процесу на сьогодні є найбільш поширеним і домінуючим, у сучасних

дослідженнях українських науковців. Дослідники зазначають, що оцінка є діяльністю, в основі якої є порівняння двох об'єктів між собою або з якимось третім об'єктом, що відіграє роль відповідного еталону або шляхом визначення частоти прояву якихось якостей. Порівняння здійснюється за допомогою спеціальних процедур і прийомів і здебільшого зводиться до оцінювання відповідності рішення та процесу його прийняття певним нормативним актам (встановленим правилам) [4].

О. Ткачова акцентує увагу на застосуванні індивідуального підходу до кожного окремого об'єкта управління і розробці індивідуальної системи відповідних критеріїв та показників оцінювання, так як ефективність ураховує і мету, і цілі, і завдання, тобто всю специфіку конкретного державного інституту, що не є загальною [5].

Таким чином, з метою визначення результату управління, необхідним є по-перше, знайти ті дієві критерії, на основі яких можна було б комплексно та всебічно виміряти ефективність управління, враховуючи досвід інших країн. Застосування сучасних методів і підходів до оцінювання ефективності діяльності органів державного управління в Україні вимагає зусиль всього суспільства.

З моменту набуття нашою країною незалежності в Україні постійно проводяться реформи в багатьох сферах державного і суспільного життя, в тому числі пов'язані з підвищенням ефективності процесів функціонування органів державної влади, які спрямовані, в першу чергу, на створення оптимальної та ефективної системи державного управління. Так як, на мою думку, тільки ефективна державна влада здатна вирішити невідкладні соціально-економічні проблеми та створити умови для підвищення рівня і якості життя для населення. Щоб змінити ситуацію кардинально на краще необхідно змінити концепцію адміністративної держави на концепцію ефективної держави.

Таким чином для підвищення ефективності діяльності, потрібно застосовувати прогресивні європейські норми, стандарти, моделі і технології державного управління. З метою оцінювання ефективності державного

управління необхідним є використання комплексної системи показників, які дозволять оцінювати ступінь досягнення поставлених цілей щодо підвищення ефективності управління держави, включаючи регіональний рівень управління.

Література:

1. Шевченко Н.В. Критерії та показники оцінки ефективності державного фінансового контролю. [Електронний ресурс] –Режим доступу: <http://magazine.faaf.org.ua/kriterii-ta-pokazniki-ocinki-efektivnosti-derzhavnogo-finansovogo-kontrolyu.html>
2. Дзюндзюк В. Б. Ефективність діяльності публічних організацій [Текст]: монографія / В. Б. Дзюндзюк. — Х.: Вид-во ХарПІ УАДУ «Магістр», 2003. — 236 с.
3. Соколов А. В. Сучасні підходи до оцінки якості державного управління / А. В. Соколов. // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2014.-№4.-Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Duur_2014_4_13
4. Олійник Д. В. Сучасні методи оцінки ефективності діяльності органів державного управління / Д. В. Олійник // Ефективність державного управління. - 2013. - Вип. 34. - С. 275-283. [Електронний ресурс] -- Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2013_34_33
5. Ткачова О. Ефективність державного управління: поняття та підходи до оцінювання / О. Ткачова // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. - 2013. - № 2. - С. 30-37. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnadu_2013_2_6

Науковий керівник: к. е. н., викл. В. В. Гришина

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції.